

PEDAGÓGUSOK A KÖZÉLETBEN

Megkülönböztetett figyelemmel olvasom a Módszertani Közlemények fenti című rovatában megjelenő cikkeket, tanulmányokat. Azt tapasztaltam, hogy másutt is kialakult a fokozott figyelem, a társadalmi szükséglet felfokozott igényét jelenti. Ezt a nagyobb arányú, sürgető érdeklődést vette észre a Módszertani Közlemények szerkesztősege, amikor a fontos témakör számára külön rovatot nyitott. A rovatban eddig megjelent írások több oldalról megvilágították a közéletiség fogalmát s igyekeztek rámutatni annak sokrétű tartalmára. Hangsúlyozták az értelmiség s ezen belül a pedagógusok nélkülözhetetlen szerepét a közéletben. Szóltak a leendő tanítók és tanárok e munkára való felkészítéséről; a gyakorló pedagógusoknak a közművelődési intézményekben folytatott tevékenységéről s megszólalt a működő és a közéletben tevékenykedő pedagógus hangja is.

Úgy érzem illendő arról is számot adni, hogy az ország legnagyobb tömegszervezetében a szakszervezetben is számottevő közéleti munkában jut kifejezésre az a sokoldalú tevékenység, amelyet a pedagógusok lelkesedéssel végeznek. Mint megyei szakszervezeti tisztségviselő csupán a mi megyénk jellemző adatait szeretném ismertetni.

Egy társadalom, egy ország boldogulása nagymértékben attól is függ, hogy gondolkodnak, dolgoznak, élnek polgárai. Ez különösen igaz a szocialista társadalomban. A gondolkodás, a munkaerőkölcs a felelősségteljes közösségi magatartás egyik legfontosabb formálója az iskola, központi alakja a pedagógus. Nélküle nincs intézményes, a szocialista társadalom érdekeinek megfelelő nevelés. Ezért a pedagógus kulcsszerepet tölt be társadalmunkban; a szocialista kultúra, a nemzeti műveltség fontos közvetítője. A pedagógus munkájának politikai értékelését pártunk VIII. kongresszusa így adta meg: „A szocializmus teljes felépítéséért folyó forradalmi harcnak mind fontosabb színterévé válnak az iskolák, az egyetemek. Nem csak azért, mert itt formálódik a jövő nemzedéke, hanem azért is, mert az iskola, a pedagógusok hatóköre ma már messze túlnő az iskola falain, kiterjed szinte az egész társadalmi életre. Az új ember formálá-

sában a tanítók, a tanárok a legfontosabb társadalmi tényezők, a párt legjobb harcostársai.” [1]

A közéletben való szereplésnek a színtere a közművelődés. A pedagógus is az iskolában és az iskolán kívül fejt ki közéleti tevékenységét. E két nagy művelődési területről nemrég jelent meg két alapvető határozat. 1972-ben az oktatás helyzetéről és továbbfejlesztéséről, most 1974-ben a közművelődés helyzetéről és továbbfejlesztéséről szóló párthatározat rendelkezik. A két határozat mindkét területnek rangot ad, az ott dolgozóknak pedig alapot a felelősségteljesebb munkához. Meg kell változtatni az eddigi műveltségmodellt. Fokozatosan háttérbe szorul a művelőkre és művelendőkre oszló társadalom s helyébe lép az a művelődő, aki egész életében szoros kapcsolat él s aktívan műveli a kultúrát.

Nézzük, mi a helyzet a szakszervezetben?

A Csongrád megyei alapszervezetekben, járási-városi (megyei) bizottságokban kereken hétszáz (700) választott tisztségviselő pedagógus dolgozik. Fontos feladatuk, hogy segítsék az oktatási-nevelési intézmények vezetőit az oktatáspolitikai párthatározatok végrehajtásában; figyelemmel kísérik a nevelők politikai-szakmai-ideológiai fejlődését. Ők az iskolai szakszervezeti bizottságok védnökei a tapasztalatcsere- és újítómozgalomnak. Gondoskodnak a tanszemélyzet és a technikai dolgozók szabad idejének kulturált felhasználásának feltételeinek biztosításáról, pl. mozi-, színház-, hangversenyjegyek beszerzéséről, programokat ismertetnek, aktivizálnak, felhívják a figyelmet a sportrendezvényekre stb.

A szakszervezeti tisztségviselők szép és megismertető feladata az oktatásügyi dolgozók érdekvédelme és érdekképviselete. E munkakörükben figyelemmel kísérik a bérszínvonal törvény szerinti emelését, a munkavédelmi előírások betartását és betartatását; előkészítik a fiatal kezdő pedagógusok fogadását, aktívan közreműködnek a szocialista demokrácia fejlesztésében; szervezik a nyugalomba vonulók bücsúztatását, a beteglátogatást stb.

Azokban az oktatási intézményekben, amelyekben öt (5)-tagú szakszervezeti bizottság mű-

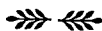
ködik, megszervezték a munkaügyi döntőbizottságokat. E bizottság szép feladata a pedagógusok munkaügyi vitáiban a nevelők érdekképviselete, a törvényesség betartásának vigyázása. Megyénkben hatvanhét (67) iskolai munkaügyi döntőbizottság dolgozik.

Az oktatási párthatározat következtében erőteljesen megnövekedett az egyes oktatási intézmények vezetőinek jogköre is. Ezzel párhuzamosan megnövekedett a szakszervezeti jogok köre és a tisztségviselők felelőssége. Gondoljunk csak az egyetértési és javaslattételi jog mellett az ellenőrzési jogra, vagy az önálló döntés jogára s még inkább a vétőjogra. Ezek külön-külön és együttesen a nagyobb önállóságot és a megnövekedett munkaminőséget is je-

lentik. A szakszervezeti bizottságok e jogok gyakorlásával az iskolavezetés egyenrangú partnerei. Járási és városi bizottságaink pedig segítik, irányítják a községi, városi oktatási intézmények szakszervezeti bizottságainak munkáját, az adott közoktatási egység oktatáspolitikájának, közművelődéspolitikájának, pártunk politikájának a megvalósulását.

Nem a teljesség igényével készítettem írásmat. Csupán felvillantottam a szakszervezeti, (közéleti) munka néhány jellemző vonását s ezekben is a közéleti tevékenység fontosságát s e munka szépségét és értékét kívántam érzékeltetni szűkre szabott írásomban.

Vecsernyés János
Szeged

Birtalan István

a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskola oktatója több évtizedes pedagógusképzésben eltöltött értékes munkálkodás után nyugdíjba megy.

Lapunk életében is jelentős tevékenységet fejtett ki, értékes szakírói munkáján kívül a szerkesztő bizottság tagjaként elismerésre méltó szervező-, propagandamunkát végzett.

A szerkesztőség és kiadóhivatal nagyon jó, hosszú, egészségben eltöltött pihenést kíván Birtalan Istvánnak s várja az éléte gazdag tapasztalatait tükröző cikkeit valamennyiünk hasznára.